

τὸν Ναπολέοντα. Ἦτον ὁ στρατηγὸς Ὀχάρας, φρούραρχος τῆς Τουλῶνος, ὁ δὲ ἀγγλικὸς στρατὸς, ἀποβαλὼν τὸν ἀρχηγὸν του, ἐτράπη εἰς θορυβώδη ὑποχώρησιν καὶ κατεδιώχθη μέχρι Τουλῶνος.

Ἀνάγκη ἐν τούτοις νὰ ἀλωθῇ τὸ φρούριον Malgrave, Μικρὰ Γάδεια ὑπὸ τῶν Ἀγγλων κληθέν. Κατεσκευάσθη διὸ κρύφιος τις προμαχὼν παράλληλος πρὸς τὴν ἀγγλικὴν τάφρον καὶ υποκρυπτόμενος ὀπισθεν ἐλαιῶνος, ἀλλ' ἐπιφανέντος αὐτοῦ, οἱ πυροβολισταὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ὑπομένωσι τὸ πῦρ τῶν πολεμίων. Καὶ ὅμως ἡ ἄλωσις τῶν Μικρῶν Γαδεϊρῶν ἦτο κατεπείγουσα, ὁ δὲ Ναπολεὼν ἐμπνευσθεὶς ὑπὸ εὐφυοῦς τινος ἰδέας, ἐπιγράφει εἰς τὸν προμαχῶνα, γράμμασι κεφαλαϊακοῖς, Ο ΠΡΟΜΑΧΩΝ ΤΩΝ ΑΤΡΟΜΗΤΩΝ. Ἰδοὺ τὸ πρῶτον δοκίμιον τῆς μεγάλης αὐτοῦ τέχνης ἦν δυνάμεθα νὰ καλέσωμεν Ἠθικὴν τῆς Τακτικῆς. Πάντες δὲ τότε οἱ πυροβολισταὶ ἡμιλλῶντο ζητούντες νὰ ὑπηρετῶσιν εἰς τὸν προμαχῶνα, καὶ ὁ Ναπολεὼν αὐτοῖς, ὀρθὸς ἐπὶ τοῦ πυροβολοστασίου, ἐκέλευσε τὸν πυροβολισμόν, ὅστις ἤρξατο μὲν τὴν 14 Δεκεμβρίου, ἐξηκολούθησε δὲ διαρκῆς καὶ φοβερὸς μέχρι τῆς νυκτὸς τῆς 17. Καὶ ὁ μὲν ἀρχιστράτηγος θέλει νὰ ἐκτελέσῃ ἐφοδὸν κατὰ τὴν ἐπιούσαν, ὁ δὲ Ναπολεὼν, ἐπιμενόντων καὶ τῶν ἀντιπροσώπων, παρατηρεῖ ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ καταπλήξωσιν ἀμέσως τοὺς πολιορκουμένους. Ἡ στρατιά λοιπὸν, εἰς τέσσαρας λεγεῶνας διηρημένη, ὧν δύο μὲν ἐποπτεύουσι τὰ φρούρια Malbosquet, Balagniere καὶ Eguillette, μία δὲ μένει ἐν ἐφεδρείᾳ, ἐτοιμάζεται τὴν αὐτὴν νύκτα. Ὁ ἀρχιστράτηγος αὐτὸς ὁρμᾷ μετὰ τῆς τετάρτης λεγεῶνος, τῆς ἐκ τῶν ἀρίστων συγκειμένης καὶ προσβάλλει τὰ Μικρὰ Γάδεира, τούτου δὲ γενομένου, τὰ πυροβολοστάσια, τῇ ἐπιταγῇ τοῦ Ναπολεόντος, ἐκσφενδονίζουσιν ἀκτῶ χιλιάδας βόμβας ἐπὶ τοῦ φρουρίου, ἀλλ' ἡ μὲν λεγεὼν ἀποκρούεται ὀπισθοδρομοῦσα, ὁ δὲ ἀρχιστράτηγος, ἐτοιμαζόμενος νὰ ζητήσῃ τὴν ἐφεδρείαν, βλέπει αὐτὴν αἰφνης ὑπὸ τοῦ Ναπολεόντος φερομένην. Ἐν τάγμα προηγεῖτο, διοικούμενον ὑπὸ τοῦ λοχαγοῦ τοῦ Πυροβολικοῦ Μυρωνῶς γνωρίζοντος ἀκριβῶς τὰς τοποθεσίας, καὶ τὴν τρίτην ὥραν τοῦ μεσονυκτίου τὸ τάγμα εἰσέρχεται διὰ τινος χάσματος εἰς τὸ φρούριον μετὰ τοῦ Ναπολεόντος αὐτοῦ, οὗτινος τὴν ζῶν ἔσωσεν ὁ Μυρὼν αὐτὸς κατὰ τὴν ὥραν τῆς συμπλοκῆς καὶ τῆς ἐφόδου. Ὁ δὲ ἔχθρος, εἰσελθόντος ἐξ ἄλλου τινὸς χάσματος καὶ τοῦ συνταγματάρχου Λαβόρδου, συμπυκνώνει τὰς τάξεις καὶ τοὺς ἐφορμᾷ ἵνα ἀπωθῇ τοὺς νικητάς.

Κατὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ φρουρίου τούτου, ἀπέβηλον οἱ μὲν Γάλλοι χιλίους πολεμιστάς, οἱ δὲ ἄγγλοι δύο χιλιάδας καὶ πεντακοσίους.

Ἀῦριον ἡ μεθούριον, εἶχεν εἰπεῖ ὁ Ναπολεὼν εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους, θέλετε δειπνήσει εἰς Τουλῶνα. Καὶ ἀληθῶς οἱ ἄγγλοι ἐκένωσαν τὰ φρούρια καὶ τὴν πόλιν, πυρπολήσαντες πρὸς ἐκδίκησιν τὸν ναύσταθμον, ἐννέα δίκροτα καὶ τέσσαρας φρε-

γάδας. Ἄλλ' ἐν τῇ μεταξὺ τοῦ φοβεροῦ θορύβου ἐννεακόσιοι κατάδικοι Γάλλοι, ἀντὶ νὰ σπεύσωσιν εἰς τὴν διαρπαγὴν καὶ τᾶλλα κακουργήματα, τὰ συνήθη εἰς τὴν διαφθαρμένην ταύτην κλάσιν τῆς ἀνθρωπότητος, ἔδωσαν ἀπεναντίας παράδειγμα ἡρωϊσμοῦ ἀξιωματημένον, σώσαντες τὰς τέσσαρας φρεγάδας καὶ τὸν ναύσταθμον καὶ τὸ ὕλικόν καὶ τὰ ἐφόδια καὶ τὰ τρόφιμα. Εἶτα δὲ ἐπανελάσαν τὰς ἀλίσεις τῶν τοσούτων ἐντίμως ἐκδικηθέντες κατὰ τῶν Ἀγγλων. Τὸ μοναδικὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἔργον τοῦτο, ἀνήκει εἰς τὴν ἑκτακτον καὶ θαυμασίαν ἐκείνην ἐποχὴν, καθ' ἣν καὶ οἱ κακούργοι, καὶ τοι ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης σβεσθέντες ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν ἀνθρώπων, ἠδύναντο νὰ μεθύσωσιν ἀπὸ τὴν δόξαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν!

Οὕτω μὲν ἡλώθη ἡ Τουλὼν τῇ ἐμπειρίᾳ τοῦ Ναπολεόντος. Ὁ δὲ στρατηγὸς Δυγομιέρος, ὅστις στρατηγήσας βραδύτερον εἰς τὰ Πυρηναιᾶ, εὗρεν ἐκεῖ ἐνδοξον καὶ ζηλωτὸν θάνατον, ἤθελε νὰ παραλάβῃ μετ' αὐτοῦ τὸν νεανίαν δικιχητὴν τοῦ πυροβολικοῦ, ἀλλ' ἡ ἐπὶ τῶν πολεμικῶν ἐφορεία ἀντέτεινεν ἐπιτάξασα εἰς τὸν Ναπολέοντα νὰ ἐφοπλίσῃ τὴν παραλίαν τῆς Μεσογείου καὶ τῆς Τουλῶνος, ἀπέστειλε δὲ αὐτὸν ἀρχηγὸν τοῦ πυροβολικοῦ εἰς τὸ στρατόπεδον τῆς Ἰταλίας. Ὁ Δυγομιέρος προέτεινεν εἰς τὴν ἐφορείαν νὰ προδιβάσῃ τὸν Ναπολέοντα ὑποστράτηγον. « Ἀνταμείψατε, ἔγραφεν αὐτῇ, καὶ προδιβάσατε τὸν νεανίαν τοῦτον, διότι ἐὰν ἀχαριστῇτε, θέλει προδιδασθῇ ἀφ' αὐτοῦ. » Καὶ ὅμως ὁ βαθυὸς οὗτος ἀπενεμήθη εἰς αὐτὸν, ἀλλὰ μετὰ ἐξ ἐξοδομάδας.

II ΚΥΡΙΑ ΜΑΡΙΝΙΑΝ

(Συνέχεια ὄρα φυλ. 25.)

Η'.

Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁ Φερδινάνδος ἡτοιμάσθη εἰς ἀναχώρησιν καὶ ἡ εἰδησις τῆς ἀπομακρύνσεως αὐτοῦ ἐθλίψε πολὺ τοὺς ὀρεινοὺς φίλους του, οἵτινες ἐλθόντες εἰς ἐπίσκεψιν τὸν εὖρον δακρύνοντα καὶ κάτω νεύοντα τὴν κεφαλὴν. Ὁ δὲ πρεσβύτερος αὐτῶν τῷ εἶπε διὰ τῆς ἀφελοῦς καὶ ποιητικῆς γλώσσης του.

— Τί ἐπταίσαμεν εἰς τὸν φίλον μας καὶ μᾶς ἀφίνει πρὶν ἀκόμη καταβῶν τὰ χιόνια; μήπως ἐγελοῦσαμεν ὅταν αὐτὸς ἦτον λυπημένος; μήπως ὅταν ἐπέστρεψε χαρούμενος εἰς τὴν καλύβαν μας, τοῦ ἐδείξαμεν κάμμιαν δυσἀρέσκειαν;... χθὲς ἀκόμη μᾶς ἔλεγες ὅτι ἀγαποῦσες καὶ τὴν καλύβην καὶ τὰ βουνά μας. Ποῦ νὰ ἀποδώσωμεν τὸ κκὸν τοῦτο;... τί ἄνεμος ἐφύσησε τριγύρω εἰς τὴν καλύβαν μας;... μήπως ὁ νυκτοκόρακας ἦλθεν ἀπὸ τὴν ἐρημίαν τοῦ καὶ ἐκάθησεν εἰς τὰ δένδρα τοῦ κήπου μας;...

πῶς ἔγινε τοῦτο καὶ ὁ ἀγαπητὸς φίλος μας λησμονεῖ τόσον γλήγορα τοὺς βουνησίους του ὅπου δὲν τὸν λησμονοῦν ποτέ τους;...

— Τί τὰ θέλεις; ἀπεκρίθη ὁ Φερδινάνδος, ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὁδοιπόρος, ὅστις μένει ὀλίγας στιγμὰς νὰ ἀναπαυθῇ καὶ δὲν πρέπει νὰ ἐλπίζῃ πλειότεραν ἀνάπαυσιν. Θέλησ' τις ἀνεξάρτητος μὲ διοικεῖ ἤκουσα τὴν φωνὴν τῆς καὶ ἀνάγκη νὰ ἀφήσω τὸ βουνόν. Σὺ, πάτερ μου, εἰπέ μοι ἐὰν τὸ πρόσωπόν μου ἦναι χαροποῖόν καθ' ἣν στιγμὴν ἀποχωρίζομαι ἀπὸ σέ, ἀπὸ ὑμᾶς ὅλους οὐς ἐθεώρησα ὡς ἀδελφούς καὶ ὡς ἀδελφάς μου;

Ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ Ἀνδρέας, μετὰ μυστηριώδους ὕφους προυνσιασθεῖς, τῷ εἶπε λέξεις τινὰς ταχέως ἀλλὰ σιγῆλως, καὶ ὁ Φερδινάνδος, ζωηρὸς αἶφνης γενόμενος, ὡς ἂν τῷ ἐφέρετο σπουδαία τις ἀγγελία, στραφεὶς πρὸς αὐτοὺς, τοῖς εἶπε.

— Εἰς τῶν φίλων μου ἔρχεται πρὸς ἐντάμωσίν μου.

Καὶ πάντες ἐν εὐλαβείᾳ ἀπεσύρθησαν, ὁ δὲ φίλος τοῦ Ἀρόνου καταβὰς ἤδη τοῦ ἵππου, ἐμπροσθεν τῆς οἰκίας αὐτοῦ, συνοδευόμενος ὑπὸ ὑπηρέτου ἐπίσης ἐρίππου, ἦτο νεανίας καλὸς καὶ οἱ χωρικοὶ θελχθέντες ἀπὸ τὴν ὄψιν του, τὸν ἐδέχθησαν φιλοφρόνως, διότι ἦτο φίλος τοῦ κυρίου Ἀρόνου!... τοῦτο μόνον ἤρκει ὅπως πάντες οἱ κάτοικοι τὸν φιλοφρονῶσι!...

Ὁ δὲ Φερδινάνδος κατέβη πρὸς ὑποδεξίωσιν καὶ ἀπαντήσας αὐτὸν εἰς τὴν ξυλίνην κλίμακα τὸν ἐχαιρέτησεν, ὁ δὲ ἀντεχαιρέτησε μετὰ σοβαρότητος καὶ οἱ ἀγαθοὶ ἄνθρωποι τοῦ βουνοῦ παρετήρησαν θαυμάζοντες ὅτι δύο φίλοι στενοὶ ἡπαντῶντο τὸ πρῶτον ὡς νὰ μὴ ἐγνωρίζοντο. Τότε ὁ γηραιότερος, ὁδηγῶν αὐτοὺς πρὸς τὴν μάνδραν, τοῖς εἶπε.

— Συνειθίζου εἰς τὰς μεγάλας πόλεις νὰ χαιρετῶνται ὡς νὰ μὴ γνωρίζωνται, τοῦτο λέγεται εὐγένεια.

Ὁ δὲ Φερδινάνδος ἐκλείσθη εἰς τὸ δωμάτιόν του μετὰ τοῦ ἐλθόντος εἰς ἐπίσκεψιν καὶ ἀφοῦ ἐκάθησαν, ὠμίλησε πρῶτος.

— Σὰς εὐχαριστῶ, Κύριε, διὰ τὴν τιμὴν τῆς ἐπισκέψεως.

— Ἐπρεπε νὰ περιμένητε τὴν ἔλευσίν μου, ἀπεκρίθη ὁ Ρινάλδος Μομβάλ.

— Βεβαίως, κύριε, εἶπεν ὁ Φερδινάνδος. Ἦλπιζον, ὅτι ἠθέλετε ἔλθαι ταχύτερον μάλιστα.

— Τὸ ἐπεθύμουν, κύριε, ἀλλ' ἰδοὺ ἡ δικαιολογίσις τῆς βραδύτητος.

Καὶ αἶρων ἐλκρῶς τὸν λαίμοδετον του ἐδείκνυν ἐπίδεμα πληγῆς τοῦ λαίμου του.

— Μικρὸν πρᾶγμα, προσέθηκεν, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ τὸ δέσω. Τὸ ξίφος σας δὲν ἔφερε βλάβην σπουδαίαν, τὴν φλέβαν μόνον ἔκοψε, εἶναι ἀνάξιον προσοχῆς.

— Ἐχῶ ἐδῶ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα μιᾶς φαρμακοποιίας, εἶπεν ὁ Ἀρόνης, εἰναι εἰς τὰς διαταγὰς σας. Ἴσως ἀνάγκη νὰ ἀλλάξωμεν τὰ δέματα.

— Εὐχαρίστως, ὑπέλαβεν ὁ Ρινάλδος, τοῦτο θὰ μὲ ἐλαφρύνῃ.

Καὶ ὁ Φερδινάνδος ἐκάλεσε τὸν Ἀνδρέαν, ὅστις ἔλθων ἤλλαξε τὸ περίδεμα τοῦτο δὲ καὶ τὴν ἀλοιφὴν ἠτοίμασεν ὁ Φερδινάνδος, ἔχων γνώσεις τινὰς τῆς χειρουργικῆς. Μετὰ ταῦτα ὁ Ἀνδρέας ἐξῆλθε.

— Τώρα εἶμαι καλλίτερον, εἶπεν ὁ Ρινάλδος. Σὰς εὐγνωμονῶ, κύριε.

Καὶ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἐπεκράτησε σιωπῇ, διότι ὁ Ρινάλδος περιέμενε νὰ ἀνοιξῇ τὴν περὶ τῆς ἐπισκέψεως του ὁμιλίαν ὁ Φερδινάνδος, ὅστις ἔμως δὲν ἐβράδυνε, καὶ τότε,

— Πιστεύω, κύριε, τῷ εἶπεν ὁ Ρινάλδος, ὅτι εἶναι καλὸν νὰ ἐπιταχύνωμεν τὸ ἔργον ἐνωρίς, ἔχομεν τρίτην ὥραν καὶ αἱ ἡμέραι τοῦ τρυγητοῦ εἶναι τοσοῦτον μικραί.

— Συμφωνῶ πληρέστατα, κύριε, ἀλλὰ μοὶ φαίνεται ὅτι μετὰ τὴν μακρὰν ἵππασίαν σας, ἦτο καλὸν νὰ ἀναπαυθῆτε μικρὸν καὶ μάλιστα νὰ γευθῆτε εἰς τὴν οἰκίαν μου.

— Σὰς εὐχαριστῶ διὰ τὴν φιλοφροσύνην, ἀπεκρίθη ὁ Μομβάλ, ἐκοιμήθην τὴν νύκτα εἰς ἐν ἀγροτικὸν κτῆμα ἐδῶ πλησίον, ὅπου οἱ ἀγαθοὶ ἰδιοκτῆται μὲ περιεποιήθησαν ἀξιόλογα. Δὲν αἰσθάνομαι τὸν ἐλάχιστον κάματον. Χθὲς ὅμως, φθὰς ἐκεῖ, ἐνόμισα ὅτι εἶδον τὸ ὄχημα τοῦ κόμητος κυρίου Μαρινιάν...

Δὲν ἠπατήθητε, κύριε, ὑπέλαβεν ὁ Φερδινάνδος, ἦτο ἐδῶ καὶ ἐπέστρεφεν εἰς τὸν πύργον του.

— Ἄ! εἶπεν ὁ Ρινάλδος, μαντεύω ἦλθε νὰ σὰς εὐχαριστήσῃ, ἦτο δίκαιον!

— Ὅχι, ἀπεκρίθη ὁ Φερδινάνδος, ἦτο ἀγαθωσύνη του.

— Ὅπως θέλετε, εἶπεν ὁ Ρινάλδος, ἀλλὰ πρὶν ὑπάγωμεν εἰς τὴν θέσιν, κύριε, ἐπεθύμουν νὰ ἐξηγήσω τὰ αἷτια τῆς προκλήσεώς μου.

— Πρὸς τί τοῦτο, ἀφοῦ τὰ γνωρίζω ἤδη;

— Ἴσως, ὑπέλαβεν ὁ Ρινάλδος, ἐννοεῖτε κάλλιστα ὅτι δὲν πρέπει νὰ γίνεταί ἐλάχιστος λόγος περὶ τῆς κατὰ τὴν παρελθούσαν νύκτα συναντήσεώς μας, διότι δὲν κτυπῶνται οἱ ἄνθρωποι διὰ τοιαύτας μικρολογίας, αἵτινες — ἔστω μετὰξὺ ἡμῶν ὁ λόγος — δὲν εἶναι ἢ ἀστεῖσμοι κεφαλῶν ἐξημμένων. Ἴσως εἰπῇ τις, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἦναι λογικώτεροι, ἀλλ' ἐγὼ δὲν φιλονεικῶ ποτε περὶ ὀρέξεων ἔχω φίλον τινὰ ὅστις τρελλαινέται διὰ μίαν κυρτὴν ἐρωμένην, ἔχω καὶ ἕτερον ἀγαπῶντα περιπαθέστατα ἓνα ὠραιότατον ὄφθαλμόν — ἡ μνηστὴ του εἶναι μονόφθαλμος.

— Ἐπειτα, κύριε; εἶπεν ὁ Ἀρόνης ἀταράχως.

— Ἐπειτα; ὑπέλαβεν ὁ Ρινάλδος, ἐξηγοῦμαι ἀποβάλλοντες ὀλοτελῶς τὸ θέμα τῆς κατὰ τὴν προχθεσινὴν νύκτα συναντήσεώς μας, ὀφείλετε, κύριε, ὡς τίμιος ἄνθρωπος νὰ μὲ ικανοποιήσετε διὰ τὴν ἐπιστολὴν, ἣν ἐπέμψατε πρό τινων ἡμερῶν εἰς τὴν Κυρίαν Σαίη-Κλαίρ, τὴν ἀδελφὴν μου, διότι ἡ ἐπιστολὴ αὕτη δὲν ἦτο εὐπρεπής.

— Αἱ κύριε ! ἐπεφώνησεν ὁ Φερδινάνδος, ἐγνωμονῶ ὅτι ἐψέυρετε τὴν πρόφασιν ταύτην διὰ τὴν μονομαχίαν μας ! . . . ἦτο δυσάρεστον τὸ νὰ κτυπηθῶ διότι σὰς ἐκώλυσα νὰ ποιήσετε τὴν ἀξιόποιον τρέλλαν σας. Ὅχι, κύριε, ὄχι· κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα δὲν εἶχτε τὸν νοῦν σας καὶ πιστεύσατε ὅτι ἐὰν ἡναγκαζόμην νὰ σὰς δικαιολογήσω, ἤθελον δημολογήσει, ἐν τιμῇ, ὅ,τι φρονῶ ! . . . τοῦτέστιν ὅτι, ἡ κεφαλὴ τοῦ κόμητος Μομβάλ δὲν ἦτο μὲ τὰ σωστά της.

— Εὐγνωμονῶ, κύριε, διὰ τὴν πρὸς με ιδέαν σας, εἶπεν ὁ Ρινάλδος. Προτιμότερον, ὡς εἶπετε, νὰ κτυπηθῶμεν δι' ἄλλην αἰτίαν, τῶρα δὲ ὁ λόγος, δι' ὃν ἦλθον, εἶναι δίκαιος, εἶναι ἐντιμος . . . προσεβάλετε τὴν ἀδελφὴν μου.

— Σὰς λέγω ἐν πρώτοις, κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Φερδινάνδος, ὅτι δέχομαι τὴν πρόκλησίν σας, δευτερον δὲ κηρύττω ὅτι ἐὰν ἐπίστευον ὅτι προσέβαλον τὴν κυρίαν Σαὶν-Κλαίρ, ἤθελον μεταβῇ ἀμέσως αἰτῶν τὴν συγγνώμην της, γνωρίζων ὅμως ὅτι ἡ ἐπιστολὴ μου δὲν περιεῖχε οὐδ' ἐλαχίστην ἀπρεπὴ φράσιν, δὲν θέλω ἐπανελθεῖ πλέον ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου.

— Τοῦτο λέγεται ἀκρίβεια ἀληθείας, ὑπέλαβεν ὁ Ρινάλδος ! Ὅποια τὰ ὅπλα σας, κύριε ;

— Καὶ τὰ ἰδικά σας ;

— ἔχω ξίφος καὶ πιστόλια.

— Ἰδοὺ καὶ ἐγὼ ἔχω τὸ ξίφος καὶ τὰ πιστόλια μου, εἶπεν ὁ Φερδινάνδος.

— Ἀρίστα ! ὑπέλαβεν ὁ Ρινάλδος. Ἐὰν ἦναι ἀνάγκη μεταχειρίζομεθα ἀμφοτέρα, ἀλλὰ μάρτυρας ; . . . δὲν ἔχω ἢ τὸν ὑπρέτην μου, ὑμεῖς δὲ τὸν ἰδικόν σας καὶ δὲν ἀρμύζει νὰ ποιήσωμεν κοινωνοὺς τῆς διαμάχης τοὺς καλοὺς ἐκείνους ὀρεινοὺς.

— Τίποτε ἀπλούστερον, εἶπεν ὁ Φερδινάνδος. Ἀφίνομεν ἐνταῦθα ὑπογεγραμμένην ὑπὸ ἀμφοτέρων μίαν πιστοποιήσιν, ἥτις θέλει χρησιμεύσει, ἐνώπιον τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, εἰς ἕνα ἐξ ἡμῶν.

— Θαυμάσια, ὑπέλαβεν ὁ Ρινάλδος, εἰς τὸν ἕνα ἢ εἰς τὸν ἄλλον.

Ὁ Φερδινάνδος τότε ἔγραψε γραμμὰς τινὰς δηλοῦσας τὴν αἰτίαν τῆς μεταξύ αὐτοῦ καὶ τοῦ Ρινάλδου μονομαχίας, ὑπεγράφη δὲ ἡ δῆλωσις, ἐδιπλώθη, ἐσφραγίσθη καὶ ὁ Φερδινάνδος ἐμήνυσε παρακαλῶν τὸν γέροντα ὀρεινὸν νὰ ἔλθῃ εἰς ἐντάμωσίν του, ἔσπευσε δὲ ὁ πολὺς γέρων, πρὸς ὃν ὁ Φερδινάνδος,

— Πάτερ, εἶπε, λάβε αὐτὸ τὸ σπουδαῖον ἔγγραφον, δὲν θέλεις τὸ ἐγχειρίσει ἢ μόνον εἰς τὸν κύριον ἢ εἰς ἐμέ· πιθανὸν εἰς ἐκ τῶν δύο νὰ σοὶ τὸ ζητήσῃ· τῶρα ἐγὼ καὶ ὁ κύριος ὑπάγομεν εἰς περίπατον, εἰπὲ νὰ ἐτοιμασθῶσιν οἱ ἵπποι καὶ οἱ ὑπηρέται καὶ δός μοι πάλιν τὴν χεῖρά σου, πάτερ.

Καὶ ὁ γέρων λαβὼν τὸ ἔγγραφον, ἔβληψε μετὰ περιπαθείας τὴν ταθεῖσαν αὐτῷ χεῖρα. Ἦτο ἤδη ἡ τετάρτη τῆς μεσημβρίας καὶ ὁ Φερδινάνδος ὀπλισθεὶς ἵππευσε χωρὶς νὰ τὸν ἰδῇ τις, ὁ δὲ Ρινάλδος τὸν ἠκολούθησε· κατόπιν αὐτῶν ἤρχοντο οἱ δύο ὑ-

πηρέται. Ὁ δὲ δρόμος ὃν προετίμησαν ἤγαγε πρὸς δύοσιν, πρὸς τὴν μάλλον ἀπόκεντρον καὶ μεμονωμένην τοῦ ὄρους γωνίαν.

Θ.

Ὁδοιποροῦντες ἤδη ἐν σιωπῇ, πρὸ ἡμισείας ὥρας, εὐρέθησαν πρὸ βράχων, οἵτινες ἐσχημάτιζον ἡμικύκλιον καὶ ἐφαίνοντο, ὡς ἂν ἦσαν λεαζευμένοι ἀπὸ χεῖρας ἀρχαίων τῆς αυτοκρατορικῆς Ρώμης τεκτόνων, ἡ δὲ ἀγρία αὕτη τοποθεσία ἤρμοζεν εἰς μονομάχους αἰμοχαρεῖς. Ἐθάρρει τις ὅτι ἐπάλευσαν ἐδῶ ἀρχαῖοι θηριομάχοι, ἀλλ' ἡ κονίστρα ἐσκεπάζετο ὑπὸ τάπητος γλοεροῦ καὶ ἐχοντος σχῆμα ἡμισελήνου καὶ αἱ βαθμίδες αἱ ἀκατέργαστοι εἶχον εὐρύ τι ῥήγμα πρὸς τὴν δύοσιν, ὥστε αἱ τελευταῖαι ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου ἠδύναντο νὰ περιφωτίσωσι πᾶσαν τὴν ἀπέραντον θέσιν τοῦ φυσικοῦ ἐκείνου ἀμφιθεάτρου. Ἰδὼν δὲ κελαυρίζον ἀπεπήδα ἐκ τινος βράχου ἐστεμμένου ὑπὸ κισσοῦ πλατυφύλλου καὶ ὁ θόρυβος οὗτος ἀπετέλει παραδόξως πῶς βαθυτέραν τῆς τοποθεσίας τὴν μελαγχολίαν.

Ἐπέβησαν οἱ δύο ἀντίπαλοι εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ περιφράγματος τούτου, ἀκολουθοῦμενοι ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν μέχρι τοῦ τόπου τῆς μονομαχίας, διότι τοὺς ἵππους ἄφησαν βόσκοντας ἐκεῖ πλησίον. Ἀφοῦ δὲ ὁ Ἀνδρέας καὶ ὁ θεράπων τοῦ Ρινάλδου ἠνέωξαν δύο θήκας πιστολίων, ὁ Φερδινάνδος καὶ ὁ Ρινάλδος ἔλαβον ἀνὰ ἓν, ἕκαστος ἐκ τῆς ξένης θήκης καὶ τὰ ὅπλα ταῦτα κατὰ περίεργον σύμπτωσιν ἦσαν ὅμοια, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ὅπλοποιου κατασκευασθέντα. Ὁρμισθέντες δὲ ἀμοιβαίως ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ὁ ἐλάχιστος δόλος εἰς τὸ γέμισμα τῶν πιστολίων, ἐτοποθετήθησαν εἰς διάστημα εἰκοσι πέντε βημάτων καὶ ἐπυροβόλησαν αὐτοχρόνως. Ὁ μὲν Φερδινάνδος ἤκουσε συριγμὸν πλησιέστατον τῆς κεφαλῆς του, ὁ δὲ Μομβάλ εἶδε τὸ ἐνδυμὰ του ἐπικαυθὲν πρὸς τὴν πλάτην ὑπὸ τῆς σφαίρας τοῦ ἀντιπάλου.

— Ὅποια ἀβοηροσύνη ! εἶπε, παρατηρῶν ἂν ὁ ἐχθρὸς ἐπιπτε.

— Καὶ ὅμως σημαδεύω καλλίτερα, ἀπεκρίθη ὁ Φερδινάνδος, ἐκπλαγείς διὰ τὴν ἀποτυχίαν.

— Τὸ ξίφος, κύριε !

— Τὸ ξίφος, τὸ ξίφος !

Καὶ ῥίψαντες τὰ πιστόλια, ὤρμησαν ξιφῆρεις· αἱ μὲν λεπίδες ἠγγίχθησαν φρυάσσουσαι καὶ εἴτα ἐφάνησαν θέλουσαι νὰ φιληθῶσι, τοσοῦτον ἡ ἀμοιβαία ψαύσις ἦτο ἡδέα καὶ μαλακή. Εἰς δὲ μόνος θόρυβος ἠκούετο ὡς πνεῦμα ἐλαφρόν, ὅπερ θορυβοῖ εἰς σχοινία πλοίου — ἡ τακτικὴ σύγκρουσις τῶν λεπίδων. Ὁ Ρινάλδος ἐν τούτῳ ἐξήπτετο μέχρι παραφοράς καὶ ὁ Φερδινάνδος τοῦ ἐκέντησε τὴν χεῖρα ὡς ἂν τὸν ἐσυμβούλευεν ὅτι ὤφειλε νὰ προσφύλατται.

— ἔχεις δίκαιον ! εἶπεν ὁ Ρινάλδος.

Καὶ ἐφροῦρηνεν ἑαυτὸν διὰ τοῦ ξίφους, ὁ Φερδινάνδος τότε τὸν προσέβαλε διὰ κτυπημάτων μάλ-

λογ ἀποφασιστικῶν, ὁ δὲ Μομβάλ, ἀνυπομονῶν, ἔτεινε τὴν ἀκωκὴν πρὸς τὸ στήθος τοῦ ἀντιπάλου καὶ ἐπίστευσεν ὅτι τὸν ἐπλήγωσεν, ἀλλ' ὁ Φερδινάνδος ὥρπισθη ὅτι δὲν ἠγγίχθη καὶ ἠκολούθησαν μονομαχοῦντες.

Ἐν τούτοις βοσκοὶ τινες, ἀκούσαντες τὸ διπλοῦν πυρτοκρότημα, ὅπερ τὰ κοιλώματα μετέδωσαν εἰς μακρὰς ἀποστάσεις, ἀνεφάνησαν ἤδη ἐπὶ τῶν ἄκρων τοῦ ἀμφιθεάτρου καὶ στηριζόμενοι ἐπὶ τῶν βράχων παρετήρουν μετ' ἐκπλήξεως τὸ πρὸ αὐτῶν παράδοξον θέαμα τῶν μονομαχοῦντων. Καὶ ἐγγέλων τινὲς αὐτῶν, πιστεύοντες ὅτι ἔβλεπον πάλην πλαστὴν, πάλην ἀπλῆς ὀπλομαχίας περὶ ἧς ἤκουσαν πολλὰς ὁμιλοῦντας τοὺς φίλους αὐτῶν, πρόσφυγας ὀρεινοὺς, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐφθασαν καὶ ἄλλοι βοσκοὶ ἐκ τῶν περιχώρων καὶ οἱ πλείστοι ἐκάθησαν εἰς τοὺς ἀποτόμους κρημνοὺς ἵνα βλέπωσι μετὰ πλειοτέρας ἀνέσεως, ἀλλὰ τρεῖς μεταξὺ αὐτῶν ἀνεγνώρισαν τὴν σπουδαιότητα τῆς θανάσιμου σκηνῆς καὶ μέγα ἀναβοήσαντες, ἐχύθησαν αἵφνης πηδῶντες ἀπὸ βράχου εἰς βράχον, καὶ σπεύδοντες, τάχει δορκάδος, πρὸς τὸ ἀμφιθέατρον, ἐφώρμων ἤδη ραβδοφόροι κατὰ τοῦ Ρινάλδου διότι εἶδον ὅτι ἔρρεε τὸ αἷμα τοῦ Φερδινάνδου, ὅστις πληγθεὶς τὴν δεξιὰν πλευράν, ἔπεσε κατὰ γῆς. Καὶ ἡ μὲν πληγὴ ἐπίφοβος ἦτο μᾶλλον ἢ ἐπικίνδυνος, αὐτὸς δὲ ἀναγνώρισας τοὺς τρεῖς φίλους του, τοὺς υἱοὺς τοῦ ἀγαθοῦ γέροντος, παρ' ὧ κατόκει, ὕψωσε τὴν χεῖρα καὶ δεικνύων τὸν Ρινάλδον, τοῖς εἶπε μετὰ φωνῆς εἰσέτι ἀναλλοιώτου,

— Φυλαχθῆτε μὴ τὸν ἐγγίσητε, μὴ πειράξητε τὸν κύριον . . .

Καὶ παρ' ὀλίγον ὁ Ρινάλδος ἐφονεύετο ὑπὸ τῶν κραταιῶν ράβδων. Οἱ δὲ χωρικοὶ σταθέντες τῷ νεύματι τοῦ φίλου των, τὸν ἔλαβον καὶ τὸν ἔφερον εἰς τὴν πηγὴν τοῦ βράχου, ἔνθα ὁ Ἀνδρέας καὶ ὁ ἄλλος ὑπηρέτης, ἔχοντες ἤδη πάντα τὰ ἀναγκαιούτα, ἔπλυνον τὴν πληγὴν καὶ τὴν ἔδεσαν. Ὁ Ἀνδρέας εἶχε γνώσεις τινάς χειρουργίας, ὥς πάντες οἱ Καστυλλάνοι συμπολιταὶ του οἱ ζῶντες εἰς καιροὺς ἐμφυλίων πολέμων. Ἀλλ' αἵφνης ὁ Φερδινάνδος ἐλειποθύμησεν, οἱ δὲ χωρικοὶ πιστεύοντες ὅτι ἀπέθανεν, ἐκάλουν μεγαλοφώνως τοὺς συντρόφους των ὅπως συλλάβωσι τὸν φονέα, καὶ οἱ βοσκοὶ, πηδῶντες ἀπὸ βράχου εἰς βράχον, κατέβαινον ἤδη ἀπὸ τὸν κρημνὸν καὶ ἐκραύγαζον μεγαλοφώνως. Ἀδύνατον δὲ ἦτο νὰ σωθῇ ὁ Ρινάλδος, ἐὰν δὲν εἶχεν ἕως ἑκατὸν βημάτων ἀπόστασιν καὶ φθὰς ὅπου ἔδωσεν ὁ ἵππος του, ἀνέστη αὐτὸν καὶ ἀνελήθη εἰς τὰ φυλλώματα τῶν θάμνων. Οἱ ὀρεινοὶ ἐν τούτοις κατασκευάσαντες προχείρως φορεῖον, ἀπέθηκαν τὸν ἔτι λειποθυμῶντα Φερδινάνδον καὶ ἡ ἀνησυχία καὶ ἡ προσοχὴ τῶν ἀγαθῶν φίλων του, κατὰ τὴν ὁδοποιρίαν, ἦτο θέαμα ἀλιθῶς συγκινητικόν. Ὁ δὲ Ἀνδρέας παρακολουθῶν τὸ φορεῖον, ἐκράτει τὴν χεῖρα τοῦ κυρίου του καὶ ἐδάκρυεν, ἐνῶ κατὰ τὴν ὁδοποιρίαν τὸ πλῆθος τῶν ὀρεινῶν ἐμαγαλύνετο καθ' ἑκά-

στην στιγμὴν. Ὁ δὲ Φερδινάνδος εἶχε χρῶμα θανάτου, ἡ κεφαλὴ του ἔκειτο ἐπὶ κλάδων καὶ ἐθάβρεις ὅτι κυκλούμενος ὑπὸ φυλλωμάτων ἦτο πολεμιστὴς ἐπὶ δαφνῶν κείμενος καὶ φερόμενος ὑπὸ τῶν συντρόφων ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Οὕτως εἰ ὁδοιποροῦσα ἡ ἐπικήδειος συνοδεία, ἔφθασε περὶ ἄφας λύχνων εἰς τὸν οἶκον τοῦ γέροντος, ἔνθα κατόκει ὁ Φερδινάνδος καὶ ἐκεῖ ἠκούσθησαν φωναὶ οἰκογενεῖας σπαραξικάρδιοι, ὁ δὲ γέρον ἐκστῶν τὰς τρίχας του, ἐπλήγονεν ἐν ἀπογνώσει τὸ πρόσωπόν του, ἐπεκαλεῖτο τὸν ὕψιστον καὶ ἐμαρτύρετο πάντας τοὺς ἁγίους, ὅτι ὁ προσφίλης υἱὸς του τῷ ἔκρυψε τὸν σκοπὸν τῆς μονομαχίας, εἶδε μὴ δὲν ἤθελε ποτὲ τὸν ἀφήσῃ νὰ ἐξέλθῃ.

Καὶ ὅτε ἀπετέθη εἰς τὴν κλίνην ὁ Φερδινάνδος, ὁ γέρον τῷ ἔλεγε τοὺς συγκινητικoὺς τούτους λόγους.

Μὲ ἐγέλασες, παιδί μου ! ἐγέλασες τὸν γεροπατέρα σου ! Ὁ Θεὸς νὰ μὴ σὲ συνερισθῇ ! ἐγὼ σὲ συγχωρῶ, ἀλλ' ἡ καρδιά μου ραγίζεται ! ὦ πῶς μοῦ σὲ ἔφεραν ἐδῶ, ἀγαπητὸν τοῦ βουνοῦ μας παλλικάρι ! δὲν ἀνοίγεις τὰ μάτια σου μίαν στιγμὴν ; δὲν εἰσέυρεις ὅτι τὰ μάτια τῶν φίλων ρίχνουν παρηγορίας, ὅπου χρόνια δὲν λησμονοῦνται, ὅπου βαλσαμῶνουν εἰς καιροὺς δυστυχίας καὶ θλίψεως ;

Καὶ ταῦτα εἰπόντος ἔφθασεν ὁ ἱερεὺς τοῦ πλησιεστέρου χωρίου, διότι οἱ φίλοι τοῦ Φερδινάνδου εἶχον σπεύσει εἰς ζήτησίν του καὶ ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἦτο καὶ ἱατρὸς αὐτῶν καὶ χειρουργὸς καὶ κριτῆς ἐὰν ἦτο ἀνάγκη, ἡ δὲ εὐσέβειά του ἦτο ἀκάματος, ἡ ἀγαθωσύνη ἀξία τῆς ἀποστολικῆς ἐντολῆς του. Ὁ λειτουργὸς τοῦ ὕψιστου ἔψαυσε τὸ στήθος τοῦ τραυματίου, ἔβαλε μικρὸν τι ρινόμακτρον ἐμπροσθεν τοῦ στόματός του καὶ μετὰ τινας στιγμὰς προσδοκίας ἀλγεινῆς, εἶπε ταῦτα.

— Ὁ φίλος μας ζῇ ἔτι, θέλομεν τὸν σώσει !

Ἀφ' αὐτοῦ, γενικὴ ἀγαλλίασις κατέλαβε τὰς καρδίας, καὶ αἱ γυναῖκες ἄψασαι λαμπάδας, ἔφερον ἄνθη εἰς τὰς εἰκόνας, ἐνῶ δὲ ἡσυχολοῦντο εἰς τὰ εὐσεβῆ ταῦτα ἔργα ὁ ἱερεὺς ἐπεμελεῖτο διὰ τῶν μυστηρίων τῆς ἱατρικῆς νὰ ζωογονήσῃ τὸν λειποθυμῶντα, τέλος δὲ εἶδε ῥέοντα ἐκ τοῦ μετώπου του ἰδρώτα ψυχρὸν, εἶδε τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ πάσχοντος ἀσθενῶς ἀνοιγομένους.

— Εἴσθε ὑμεῖς ; εἶπε διὰ φωνῆς χαλαρᾶς ὁ Φερδινάνδος, γνωρίσας τὸν ἱερέα. Οὗτος δὲ ἀποπέμψας τοὺς περιστάτας, ἔμεινεν εἰς τὸ δωμάτιον μετὰ δύο ἢ τριῶν φίλων τοῦ Φερδινάνδου, ὅστις καλῶν αὐτοὺς κατ' ὄνομα καὶ θεώμενος διὰ βλέμματος εὐγνώμονος ἅμα καὶ ἐπιπληκτικοῦ,

— ὦ ! τοῖς εἶπεν, εἴσθε φίλοι μου, ἀλλ' ἄς ἡδυνάμην ν' ἀποθάνω ! . . .

— Κύριε, ἀπεκρίθη ἡ γλυκεῖα φωνὴ τοῦ ἱερέως, ἄρες νὰ εἴπω ὅτι εἶναι ἀχαριστία τὸ νὰ ἐπιθυμῇς τὸν θάνατον. Ὁ Θεὸς σὲ ἐφύλαξε διὰ τοὺς φίλους σου, ἄς τὸν δοξάσωμεν λοιπὸν, ἄς τὸν εὐχαριστήσωμεν.

Ἐν τούτῳ ἡτοίμαζε καὶ ἄλλην παρασκευὴν διὰ

τὸ τραῦμα καὶ ἦτο τοιαύτη ἡ ἀγχίνοια καὶ ὁ οἰκτός του, ὥστε ἠδύναντο νὰ ἐμποιήσωσι θάρρος καὶ πίστιν εἰς τὴν μᾶλλον ἀπεγνωσμένην καρδίαν.

Καὶ τὸ μὲν τραῦμα δὲν ἦτο βαθύ, οὕτε ἐφαίνετο ἐπικίνδυνον, ἀλλ' ὁ Φερδινάνδος εἶχε βίαιον πυρετὸν καθ' ὅλην τὴν νύκτα καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ καὶ ὁ ἱερεὺς δὲν τὸν ἐγκατέλιπον. Τὴν δὲ πρωΐαν ἡσύχασε καὶ ἐξυπνήσας μετὰ πλειοτέρας ἀταραξίας, ἠρώτησεν ἀσθενῶς καὶ μετ' ἀνησυχίας τὸν ἱερέα, ὁποῖά τινα εἶπε κατὰ τὴν παραφορὰν τοῦ πυρετοῦ, ἀλλ' ἀπὸ τὰς ἀπαντήσεως ἐπραύνηθη βεβαιωθείς ὅτι οὐδὲν μυστήριον ἀπεκαλύφθη.

Περικαλλῆς ἐν τούτοις διεγέλα ἡ ἡμέρα ἐν τῇ γαλήνῃ τοῦ δωματίου, ὅπου ἐκεῖτο ὁ πάσχων, ἀλλ' ἡ ἀθυμία του καὶ ἡ ὠχρότης ἦσαν ὑπερβολικά· ἐστρεφε δὲ ἐνίοτε πρὸς τὸ μέρος τοῦ παραθύρου βλέμματα γαληνιαία, ὥσπερ χαιρετῶν εἰσέτι τὴν λάμψιν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὸ φυτὸν τὸ προσφιλέστατον καὶ οὕτως ἀναλαμβάνων κατὰ μικρὸν τὴν ὑγίαν, δὲν ἀνεκτάτο ὁμῶς καὶ τὴν ἐλπίδα.

Ι΄.

Κατὰ δὲ τὴν δευτέραν νύκτα τῆς μονομαχίας, ὁ Φερδινάνδος ἀνεπαύθη ἥσυχότερον, ἦτο ἀπύρετος καὶ ὁ ἱερεὺς, πιστεύων ὅτι δὲν ἦτο ἀναγκαῖος μέχρι τῆς ἐπιούσης, τὸν ἀπεχαιρέτησε καὶ ἀναβὰς τὸν ἵππον του ἐπέστρεψεν εἰς τὸ χωρίον τυλισσόμενος εἰς μανδύαν εὐρύν καὶ ὕφ' ἐνὸς χωρικοῦ συνωδευμένος. Τὴν δὲ πρωΐαν ἡγγεῖλον τῷ Φερδινάνδῳ ὅτι τὰ ὕψη καὶ ἡ κοιλὰς ἦσαν κατάλευκα, ὅπερ προσέσημαινε χειμῶνα πρῶτον. Ἡθέλησε λοιπὸν νὰ ἰδῇ τὴν νέαν στολὴν τοῦ ὄρους, καὶ ὠδηγήθη ἐπὶ τοῦ θρανίου πλησίον τοῦ παραθύρου. Τὸ μὲν αἰγόκλημα τὸ πτωχὸν, ἔκυπτε τοὺς κλάδους του, βεβαρυμένους ὑπὸ τῆς χιόνος, ἡ δὲ *Dahlia* (*dahlia*), ἣν αὐτὸς ἐφύτευσεν εἰς τὸν κήπον, ἠγείρετο ἐκ τοῦ κάλυκος πορφυροῦ, κλινομένη πρὸς τὸ στέλεχος, οἱ φραγμῆται μόνον (*charmilles*) ἀντιπαλαίοντες κατὰ τῆς παγερᾶς σινδόνης, διέσχιζον τὴν χιόνα καὶ ἐπφαίνοντο ἀσκεπεῖς ἔτι.

Ὁ ὀρίζων ἐν τούτοις περιεστέρητο ὑπὸ νεφελῶν πυκνοτάτων, ἃς τὸ βίαιον πνεῦμα τοῦ ἀνέμου ἠθροίζε πρὸς τὰ ὕψη καὶ ἡ ἡμέρα, ὥς ἂν ἦτο καρδία χειμῶνος, ἦτο πένθιμος καὶ ἐκείνη. Προέστρεψαν λοιπὸν τὸν πάσχοντα νὰ ἐπανέλθῃ ἐπὶ τῆς κλίνης — ἦτο ὠχρὸς καὶ ἀδύνατος! — ὅτε δὲ ἠπλώσαν ἐπ' αὐτοῦ τὸν εὐρύτατον μανδύαν καὶ ἦσαν δύο λαμπάδες εἰς τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας πλησίον εἰς τὸ προσκέφαλόν του, ἐζήτησε προσφιλές τι βιβλίον του καὶ ἔμεινε μόνος. Τὸ δὲ βιβλίον τῆς ἡμέρας ἐκείνης τὸ προτιμηθὲν, ἦτο ἡ *Μίμησις* τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, βιβλίον ἅγιον καὶ περικαλλές, δι' οὗ αἱ ψυχαὶ αἱ τεθλιμμέναι κοινωνοῦσι μετὰ τοῦ θεοῦ ἐλέους. Καὶ ἐκάστη γραμμὴ ἐπλήρου αὐτὸν βαλσάμου, ὥς εἰπεῖν, μυστηριώδους, ἐγεύετο ὁ πάσχων εἰς τὴν οὐρανίαν πηγὴν τοῦ ἐλέους, καὶ κλειὼν ἐνίοτε τὴν βίβλον, ἐθάρρει ὅτι ἐβλεπε τὸ ἀμυδρὸν φῶς μακρᾶς τινός καὶ ἀδιακρίτου ἐλπίδος. Ἐταράσσεται ὁμῶς ἄλλοτε ὑπὸ ἀνεξηγήτου τινὸς προ-

αἰσθήσεως, καὶ ἀκούσας ἔξω τοῦ οἴκου θόρυβον ἐκάλεσε τὸν ὑπηρετὴν καὶ τὸν ἠρώτησε.

— Κάποιος ἔρχεται νὰ σὰς ἐπισκεφθῇ, ἀπεκρίθη ὁ Ἄνδρέας.

— Καὶ τίς εἶναι ἄρα ὁ ἐρχόμενος εἰς ἐπίσκεψίν μου... Θεέ, μὲ αὐτὸν τὸν χειμῶνα; Ἐνῷ δὲ ἡτοιμάζετο ὁ Ἄνδρέας νὰ ἀποκριθῇ, κόρη τις τῆς οἰκίας εἰσῆγγειλε τὴν ἔλυσιν γυναικὸς καὶ ὁ Φερδινάνδος... ἔφερε τὴν χεῖρα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν, πιστεύσας ὅτι ἄγγελος ἐπισκέπτετο αὐτὸν ἐν τῇ μορφῇ τῆς κυρίας Μαρινίαν.

Ἦτο ἡ Μαλβίνη. Καὶ ὁ μὲν Ἄνδρέας ἐξῆλθε, μόνον δὲ ἡ παιδίσκη ἔμεινε εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Φερδινάνδου.

— Ἰμεῖς, κυρία; ἐπεφώνησε.

— Κύριε, ἀπεκρίνατο ἡ θελκτικὴ ὀπτασία· τάχα πρὸ πολλοῦ νὰ ἐπισκέπτωμαι τοὺς ἀσθενεῖς τῶν ὁρέων, ἡδυνάμην νὰ μὴ ἔλθω ἐδῶ; Καὶ ὁ θεὸς μου ἤρχετο αὐτὸς ἂν ἡ ἁμαξία του κατάρθονε νὰ ἀναβῇ, ἐριππος δὲ ἐγὼ προσῆλθον ἐνταῦθα μετ' εὐκολίας· ἐμάθομεν εἰς τὸν πύργον τὸ μέγα δυστύχημα τὸ προχθεςινόν... ἡ ταρχή μας ἦτο μεγίστη, τὸ ἄλγος βαθύτατον... ἔρχομαι, κύριε, νὰ μάθω, ἐκ μέρους τοῦ κόμης, πῶς ἔχετε, ἔρχομαι δὲ αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐγὼ ποθοῦσα.

Ἡ συγκίνησις δὲν ἐπέτρεπε τῷ Φερδινάνδῳ νὰ διμιλῇ, ἡ παιδίσκη προσέλαβε τὴν ἐπιθυμίαν του.

— Ἡ ἀρχόντισσα εἶναι πολλὰ καλὴ, εἶπεν... ὁ αὐθέντης ὑπέφερε πολὺ· ἀλλὰ χάρις εἰς τὸν ἱερέα, ὅπου ἦλθε τὸ δυστυχισμένο ἐκεῖνο βράδυ, ὁ ἀγαπητὸς μας ἄρρωστος πάγει καλλίτερα. Μὴ τρομάξης ἂν τὸν βλέπης τόσον χλωμόν, ὃ εἶχαμεν μίαν λειποθυμίαν ὅπου ἐβάσταξε δύο σχεδὸν ὥρας!.. καὶ ὕστερα, ἀρχόντισσά μου, ἡ θέρμη ὅπου τώρα μᾶς ἄφηκε, μᾶς ἔφερε τόσην ἀδυναμίαν... ὁμῶς δόξα τῷ Θεῷ, ὁ ἀδελφός μας ἐπίασε πάλιν τὰ βιβλία του...

— Καλὴ μου ἀδελφῇ, εἶπεν ὁ Φερδινάνδος, λησμονεῖς νὰ εὐχαριστήσῃς τὴν κυρίαν διὰ τὴν ἐπίσκεψίν της...

— Ὡ, ἀπεκρίθη ἡ ὠραία χωρική ἐρυθρίασασα, τοῦτο σὺ πρέπει νὰ τὸ λέγῃς, ἀδελφε, ἐγὼ δὲν γνωρίζω τοὺς τρόπους τῶν πύργων καὶ τῶν πόλεων· ἔπειτα πιστεύεις ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ λέγωμεν ἐκεῖνο ὅπου αἰσθανόμεθα μέσα μας;... ὅχι· οἱ ἀχάριστοι διμiloῦν πολλὰ λόγια...

— Θαρρῶ ὅτι ἔχει δίκαιον, ὑπέλαβεν ὁ Φερδινάνδος, στηριχθεὶς ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος· καὶ ὅμως, κυρία, τὴν ἔλυσιν σὰς ταύτην θεωροῦσιν οἱ φίλοι οὐρανίαν... Τὸ κατ' ἐμὲ, δὲν ἔχω δικαίωμα νὰ λέγω τι, ἀλλ' ἀπελπίζομαι ἀδυνατῶν νὰ ἀποδώσω ποτὲ τοιαύτην εὐεργεσίαν.

— Καὶ περὶ τίνο, εὐεργεσίαν; εἶπεν ἡ Μαλβίνη, ἥτις ἐκάθησε παρὰ τὴν παιδίσκην, ἀποτελοῦσα οὕτως ἀγγελικὸν συμπλεγμα ἄξιον τῆς δράσεως τοῦ Ραφαήλου ἢ τοῦ Μιχαήλ-Ἀγγέλου. Καὶ τί θέλετε νὰ ἀποδώσῃτε εἰς ἐμέ; ὅτι μὲ ὑπερασπίσθητε;.. διατὶ νὰ ἀλλάζωμεν τώρα τὰ πρόσωπα; Πιστεύετ

ὅτι ἡ προστατευθεῖσα δύναται νὰ λησμονήσῃ τὴν εὐγνώμονα ὀφειλὴν της ; Ὁχι, κύριε· εἶμαι εὐτυχὴς εὐχαριστοῦσα τὸν κύριον Ἀρώνην καὶ οὐδεὶς ἔχει δικαίωμα νὰ μὲ ἐμποδίσῃ.

Καὶ οἱ λόγοι οὗτοι προσέφεροντο διὰ τόνου ἀρμονικωτάτου, ὅστις καθίστα τὴν φωνὴν τῆς Μαλβίνης ἐπαγωγὸν, καὶ θελκτικὴ τις ζωηρότης ἐπήνθει ἥδη εἰς αὐτοὺς, ἐμποιοῦσα εἶδος τι τρόμου εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Φερδινάνδου, ὅστις σπεύσας ἡρώτα περὶ τῶν τοῦ πύργου πραγμάτων, ποθὼν οὕτω νὰ διαλύσῃ τὴν μαγείαν ἣτις, παρὰ τὴν θέλησίν του, ἐκυριεῖεν ἥδη τὰς αἰσθήσεις του· ἔμαθε δὲ ὅτι ἡ κυρία Σαὶν-Κλαίρ κατελήφθη ὑπὸ νοσήματος σοβαροῦ καταβληθεῖσα ἀπὸ θλίψιν καὶ φρίκην διὰ τὴν ἀπερίσκεψίαν τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ ὅτι περιέμενε νὰ ἀναλάβῃ ἵνα σπεύσῃ εἰς ἀναζήτησιν τοῦ Ρινάλδου, ὅστις ἦτο ἥδη φυγὰς· ἐδικαίονεν ὅμως πληρέστατα τὸν τρόπον τοῦ κυρίου Ἀρώνου. Ὁ Ἀρώνης δὲ προσέθηκε τάδε.

— Ἀναλάβετε, σὰς παρκαλῶ, κυρία, τὸ ἔργον τοῦ νὰ τῇ αἰτήσετε δι' ἐμὲ συγγνώμην, ἐάν, καθ' ἃ διατείνεται ὁ κύριος Μομβάλ, μία ἐπιστολὴ μου τὴν δυσηρέστησε.

— Ἡ Κλάρα μοι ἐπέδειξε τὴν ἐπιστολὴν, ἀπεκρίθη ἡ Μαλβίνη.

— Λοιπὸν, κυρία ; ... εἶπεν ὁ Φερδινάνδος.

— Θέλετε νὰ σὰς εἰπῶ ἴσως τί φρονῶ ; .. πολλὰ πράγματα.

— Καὶ μεταξύ αὐτῶν, κυρία ; ... εἶμαι ἴσως περίεργος !

— Φρονῶ, ἀπεκρίθη ἡ Μαλβίνη, ὅτι εἶναι ἄξιοι οἴκτου οἱ λαμβάνοντες τοιαύτας ἐπιστολάς.

— Καὶ πῶς ; μήπως εἶμαι ἔνοχος ἀπρεπείας τινός ;

— Οὐχί, βεβαίως, τῷ ἀπεκρίθη, ἀλλ' ἔνοχος εὐπιστίας ἴσως, ἢ φιλοτίμου τινὸς ὁρμῆς ... σὰς ζητῶ συγγνώμην, κύριε.

— Οἱμοι ! ὑπέλαβεν ὁ ποιητής. Ἐχω οἰκτρὸν χαρακτήρα ! εἶμαι γελοῖον παίγιον τῆς πρώτης πνεύσης ὑπερηφανίας μου. Πιθανώτατον κατ' ἀλήθειαν, ὅτι ἐπειράξα τὴν κυρίαν Σαὶν-Κλαίρ ... καὶ ὁ τρελλὸς ἀδελφός της δικαίως ἴσως μὲ προσέκαλεσε ... εἶμαι πτωχὸς τῷ πνεύματι !

Καὶ ταῦτα ἀκούουσα, ἡ Μαλβίνη ἐμειδία, ὡς ἤθελον μειδιᾷ αἱ χάριτες καὶ ἡ Ἀθηνᾶ, ἐάν μετεμορφοῦντο εἰς αὐτὴν, πρὸς παρηγορίαν τοῦ κόσμου.

— Ἀ ! ναί ! ἀπεκρίθη, σὰς συμβουλεύω νὰ ἐλθῃτε εἰς ἀπόγνωσιν· δὲν ἐννοεῖτε, κύριε, ὅτι ἡ Κλάρα ἡτοίμαζε παγίδα εἰς τὴν εὐπιστίαν σας, καὶ ὅτι ὑμεῖς, ἐν πλήρει δικαίωματι ἐτράπητε εἰς φυγὴν ἐν πρώτῃ ἀρμολογίᾳ περιστάσει ; ... ἡ φιλαρέσκεια τὴν παθαίνει ἐπὶ τέλους· ὅταν ἡ Κλάρα ἀποβάλῃ τὸ ἐπαγωγὸν τοῦτο ἐλάττωμα, θὰ ἦναι ἡ εὐπρεπεσττέρα τῶν γυναικῶν καὶ ἡ ἐρασιμωτέρα.

— Χάριν ὑμῶν, κυρία, εἶμαι ἥδη ἡσυχώτερος, εἶπεν ὁ Φερδινάνδος· βλέπω ὅτι ὁ θυμὸς τοῦ κυρίου Μομβάλ ἦτο ἄδικος καὶ ὑπερβολικός ... ἄλλα ἦτο ἡ αἰτία.

Καὶ ὁ Φερδινάνδος δὲν ἐτελείωσε τὴν φράσιν, φοβηθεὶς μὴ ὑπέδειξεν ἀκουσίως ἄλλο τι, μᾶλλον ἐπικίνδυνον καὶ ἐπισφαλές. Ἡ δὲ Μαλβίνη ἐταπεινώσε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ αἱ μελαναὶ βλεφαρίδες ἐσχημάτισαν δύο τόξα κλίνοντα πρὸ τὸ λεύκωμα τῶν παρειῶν της· ἦτο σοβαρὰ καὶ ὠραία τὴν στιγμὴν ταύτην ὡς ἄγγελος, ὁ δὲ Φερδινάνδος ἔχυσε βαθὺν στεναγμὸν καὶ ἡ παιδίσκη, θαρρόυσα ὅτι ἔπασχε, ἠγέρθη ἐρωτῶσα ἂν θέλῃ τι.

— Ὁχι, καλὴ μου ἀδελφή, εἶπεν ὁ ἄρρωστος, κάθῃσαι ! ἡ πληγὴ μου εἶναι ἐλαφρά, θὰ κλείσῃ ἐπὶ τέλους.

— Βλέπεις, ἀρχόντισσα, ὑπέλαβεν ἡ παιδίσκη, πολλὸν τὸν ὠφέλησεν ὁ ἐρχομός σου· χθὲς τὸ βράδυ μὲν ὠμιλοῦσε καὶ τώρα εὗρηκε πάλιν τὴν ἀργυρὴν φωνὴν του, ὡς νὰ ἦτον καλὰ. Ὡ Θεέ μου ! ἐπεφώνησεν εἴτα βλέπουσα πέραν τοῦ παραθύρου, τί καταχθόνιος καιρός ! ... καὶ πῶς κατάρθωσες νὰ ἀναβῇς εἰς τὸ βουνόν ;

Ἡ δὲ κυρία Μαρινιὰν ἀπεκρίθη ἀταράχως.

— Εἶχον θερμὸν πόθον νὰ ἰδῶ τὸν ἀγαπητὸν σας ἄρρωστον καὶ δὲν γνωρίζω διατὶ νὰ τὸν ἐξαιρέσω ἀπὸ τὸν κατάλογον τῶν σημερινῶν μου ἐπισκέψεων, προσέθηκε τείνουσα ἐράσιμον βλέμμα εἰς τὴν μορφὴν τοῦ τραυματίου. (ἀκολουθεῖ).

ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ

ΡΩΣΣΙΑ ΚΑΙ ΡΩΣΣΟΙ.

Ἀρχοντικά ἐπαυλεις καὶ χωρία. Κύριοι καὶ δουλόποικοι.

A.

Ἰδοὺ εὐρισκόμεθα ἥδη τριακοσίας λεύγας μακρὰν τῆς Πετροπόλεως. Ἀπέραντον κτῆμα ἐκτείνεται ἔμπροσθεν ἡμῶν, ἐξ ὀγδοήκοντα χιλιάδων πλέθρων γῆς συγκείμενον καὶ περιλαμβάνον λειμῶνας, κήπους, δενδροκομεῖα, λίμνας, ἔλη, δάση προκίονια ! Πρὸς ταῦτα προσθέσατε διακόσια χωρία μὲ τὰς ποικιλοχρόους ξυλῖνας οἰκίας των, τὰς ἐκκλησίας των μὲ τὰ λευκὰ κωδωνοστάσια, μὲ τὰς ζωγραφημένας στοὰς, καὶ ἀμυδροῦς θέλετε φαντασθῇ τὸ κτῆμα τοῦ πρίγκιπος * * *.

Ὅτε κατὰ πρῶτον ἐπεσκέφθην τὸ κτῆμα τοῦτο, συνώδευον αὐτὸν τὸν πρίγκηπα, προσκαλέσαντά με νὰ διέλθω ἐκπὶ μετ' αὐτοῦ τὸ θέρος. Ἀδύνατον εἶναι νὰ περιγράψω τὴν λαμπρὰν ὑποδοχὴν ἣν ἐλάβομεν. Μόλις ἠγγέλθη ἡ ἔλευσις τοῦ κυρίου εἰς τὰς γαίας αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ὑποτελεῖς ὥρηδον ἑδραμον πρὸς προὑπάντησίν του, ἠγοῦντο δὲ αὐτοῖς οἱ στρατοὶ (οἱ παλαιοὶ ἢ δημογέροντες) καὶ ὁ γενικὸς ἐπιμελητὴς τοῦ κτήματος ὁ τὸν πρίγκηπα ἐν ἀπουσίᾳ του ἀντιπροσωπεύων. Ὁ ἄλλο ἐ-